

RAHANDUSMINISTEERIUM

Müra seosed planeeringutega

Andres Levald

planeeringute osakond
nõunik

21.10.2021

Elukeskkonna parendamise põhimõte

Planeerimise eesmärk on tagada jätkusuutlik ruumiline areng ning erinevaid arenguvajadusi tasakaalustades **luua eeldused kvaliteetseks elukeskkonnaks.**

Planeerimisseaduse § 8 nimetab konkreetselt, et planeeringuga tuleb luua eeldused **kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna** ja kogukondlike väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi.

Mõju hindamine planeerimisel

- Planeeringu elluviimisega kaasnevate **asjakohaste mõjude hindamine on ruumilise planeerimise lahutamatu osa.**
- **Mõju hindamise eesmärgiks on tegevuse elluviimisega kaasneva mõju prognoosimine, et juba enne tegevuse elluviimist oleks võimalik tingimuste seadmise kaudu kavandada tegevus selliselt, et negatiivne mõju oleks võimalikult väike.**
- **Asjakohaste mõjudega arvestamine aitab kaasa parima võimaliku planeeringulahenduse koostamisele.**

Müra normtasemete tagamine

Mõju hindamise kontekstis rõhutatakse, et see **peab hõlmama ka mõju hilisemat seiret ja võimalike jätkutegevuste eelnevat kokku leppimist negatiivse mõju leevendamiseks kogu tegevuse vältel.**

Planeerimisseaduse kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks **müra normtasemete kategooriate määramine.** (PlanS § 75 lg 1 p 22)

Õige planeeringuliik mürakategooriate kohandamiseks ehk müra normeerimiseks mingil suuremal maa-alal ongi üldplaneering. Vt ka Soovitusi üldplaneeringu koostamiseks, lk 41.

Detailplaneering seab sellest lähtudes juba konkreetsed nõuded müra-, vibratsiooni-, saasteriski- ja insolatsioonitingimuste ning muude keskkonnatingimuste tagamiseks (PlanS § 126 lg 1 p 12).

Kategooriates nõutud **müra normtasemetele jõudmine tagatakse läbi detailplaneerimise, projekteerimise ja ehitamise.**

Müra piirväärtust kontrollitakse mõõtmistega ning sellest kinnipidamine kogu ehitise olemuskaare kestel tagatakse järelevalvega.

Mürakategooriate määramine

[Atmosfääriõhu kaitse seadus](#) § 57 sätestab, et mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- **I kategooria** – puhkealad, virgestusrajatise maa-alad ehk vaiksed alad;
- **II kategooria** – haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeadutuse ning elamu maa-alad, rohealad;
- **III kategooria** – keskuse maa-alad;
- **IV kategooria** – ühiskondliku hoone maa-alad.

Juhul kui üldplaneeringus kasutatavad juhtotstarbed pole otseselt AÕK seaduses välja toodutega samastatavad, siis **üldplaneeringus tuleb määrata, millise kategooria alla üks või teine juhtotstarve läheb.**

Norm-, taotlus, siht- ja piirtase on abstraktsed väärtused. **Tähtis on normtasemest madalama mürataseme saavutamise ja tagamise inimese kvaliteetse elukeskkonna olulise osana** planeeringu- või projekteerimistingimuste seadmise ja neile vastava ehitamise kaudu ning järgimine ehitise kasutamise käigus.

Näide müra käsitlusest

https://pildipank.tartulv.ee/yldplaneering2040/YP2040_seletuskiri.pdf

1.6. Müra normtasemed

Müra normatiivide seadmine on vajalik **eelkõige inimeste tervise seisukohast** ja olukordades, mil inimesed viibivad pikemalt müraallika mõjualas.

Normtasemete sätestamisel ei tehta vahet haja- ja tiheasustusega piirkonnal, sest inimese tervise kaitse vajadustele vastav normtaseme suurus peaks olema ühesugune sõltumata sellest, kus inimene viibib.

Planeeringutes ja projekteerimisel kasutatakse järgmisi müra normtasemete liike:

- **müra piirväärtus** – suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid,
- **müra sihtväärtus** – suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel. Sihtväärtuse rakendamise kohustus on väljaspool tiheasustusala või kompaktse hoonestusega piirkonda kavandataval seni hoonestamata uutel üldplaneeringuga määratud müratundlikel aladel (I–IV kategooria).

Näide müra käsitlusest

Eelnevat arvestades **üldplaneeringuga kaardistatakse neljale mürakategooriale vastavad maakasutuse juhtotstarbed**, kusjuures müra normtaseme väärtused III ja IV kategooria puhul on samad.

Tartu linna haldusterritoorium jaotub I, II, III ja IV kategooria aladeks, kus paiknevad müratundlikud objektid.

I kategooria alade määratlemine on vajalik, tagamaks inimestele võimalused n-ö saada eemale mürarikkast keskkonnast. Sellisteks vaikseteks aladeks on üldjuhul tiheasutusaladel suuremad haljasalad, kus on võimaldatud ka erinevad puhkamisvõimalused (matkarajad, terviserajad jms).

Tartu linna (asustusüksus) vaiksed alad on määratletud [Tartu linna välisõhu strateegilise mürakaardi ajakohastamise](#) käigus (Hendrikson & Ko OÜ, 2017).

Näide müra käsitlusest

Väljapool Tartu linna (asustusüksus) puuduvad suured tiheasustuspiirkonnad, neis paiknevad haljasalad määratletakse kui vaiksed alad (I kategooria alad).

Tartu linnast (asustusüksus) väljas ja maalise asustusega piirkonnas, kus elanike asustustihedus on väiksem ning müraallikaid võrreldes linnaga ka vähem, paiknevad rohealad määratletakse kui II kategooria alad.

Atmosfääriõhu kaitse seaduse kohastest mürakategooriatest

üldplaneeringu mõistes enim katab maakasutuse juhtotstarbeid II

kategooria ehk haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuse ning elamu maa-alad, rohealad.

Näide müra käsitlusest

Tartu linna (asustusüksus) puhul määratletakse valdav osa linna territooriumist, kus paiknevad müratundlikud objektid (elamud, haridus- ja tervishoiuasutused ning sotsiaalhoolekandeadasutused) kui II kategooria ala. Ühiskondlikud hooned, mida II kategooria juures nimetatud ei ole, liigituvad IV kategooria alla.

Üldplaneeringus määratletud linna üldkeskuse maa-ala juhtfunktsioon vastab III mürakategooriale.

Detailplaneerimisel tagab planeeringust huvitatud isik, et müra sihtväärtust ei ületata.

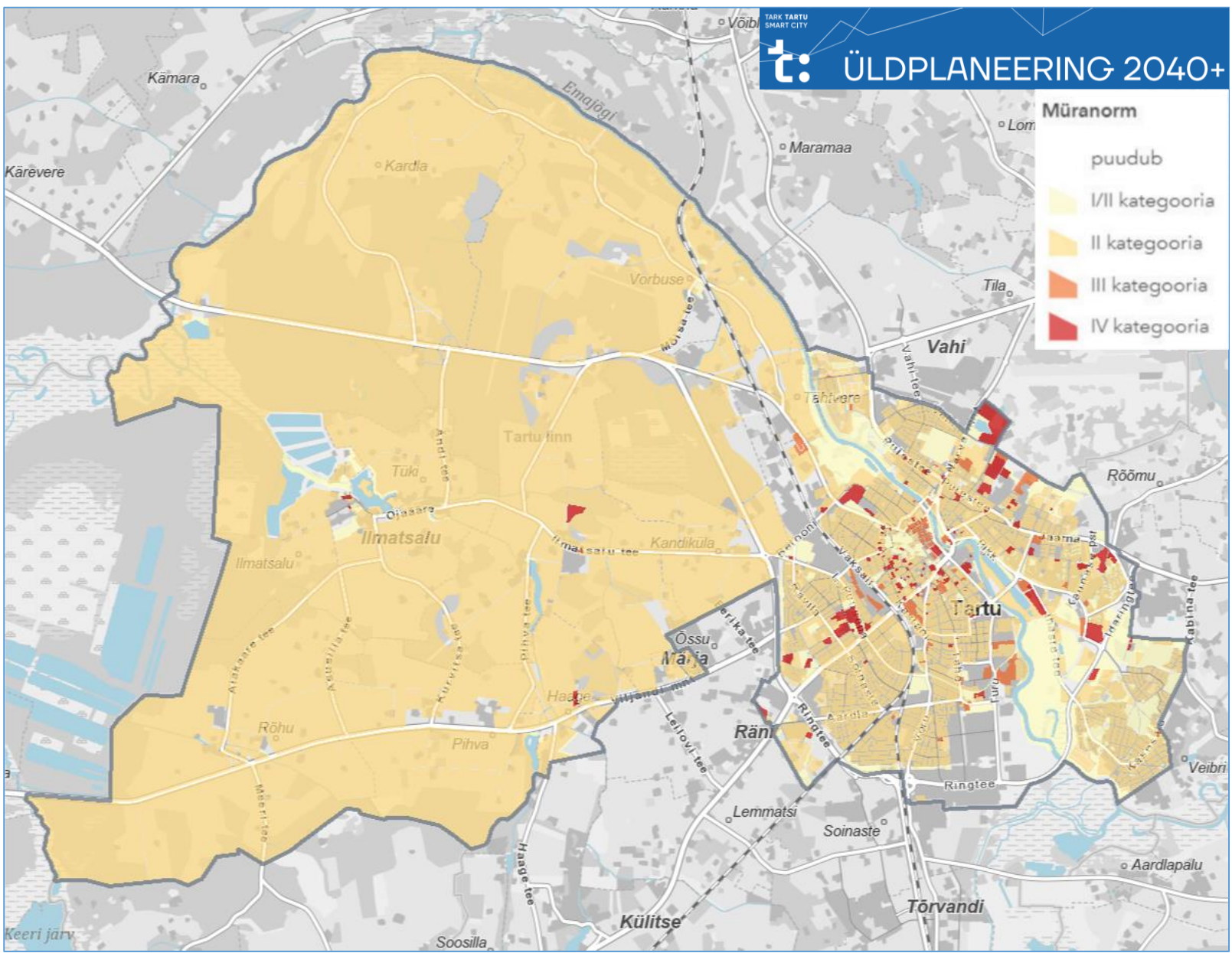
Märkus: Isik on huvitatud eelkõige kavandatud tulemusest (ehitisest või tegevusest), mitte selle saavutamise viisist. Nii planeeringu kui ehitusprojekti koostamine on vahendid ehitamise või maa-ala kasutamise ettevalmistamiseks, mille lõpptulemus on vastavalt vajadusele kasutatav ehitis või kasutamiseks ette valmistatud ala.

ÜLDPLANEERING 2040+

Müranorm

- puudub
- I/II kategooria
- II kategooria
- III kategooria
- IV kategooria

Näide tingimustest

Maanteemüra

Väljaspool asulaid seni hoonestamata aladel uute müratundlike alade (elamu, ühiskondlikud alad jms) planeerimisel on soovitatav hooned paigutada maanteest järgmistele kaugustele:

- 1.6.1. Põhimaantee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa ääres vähemalt 150 m kaugusele.
- 1.6.2. Kõrvalmaantee Tartu-Ilmatsalu-Rõhu ääres vähemalt 50 m kaugusele.
- 1.6.3. Põhimaantee Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme ääres vähemalt 150 m kaugusele.
- 1.6.4. Uute müratundlike alade rajamine teele lähemale (nt Kandiküla, Rahinge) on lubatud asjakohaseid leevendusmeetmeid rakendades, samuti kompaktse asustusega alal (nt tänavaäärse hoonestuse tihendamisel).
- 1.6.5. Uute müratundlike alade planeerimisel maanteede läheduses (eelkõige eespool toodud müratsoonides) tuleb arendajal tellida mürauring ning vajadusel näha ette müra vähendamise meetmed (tagada vastavus normidega).

Näide tingimustest

Raudteemüra

1.6.6. Ilma müra vähendavaid meetmeid (nt müratõkked või rangemaid nõudeid hoonete välispiirde heliisolatsioonile) rakendamata ei ole soovitatav raudteele lähemale kui 200 – 300 m uusi müratundlikke alasid planeerida. Lisaks tuleb arvestada, et raudteemüra on tajutav ning võib olla ka häiriv raudteest oluliselt kaugemal elades/viibides ning elukoha valikul tuleb sellega arvestada.

1.6.7. Kuigi raudteeliikluse mahud lähikümnenditel ei ole teada, on tõenäoline et elamupiirkonna arendamisel Tähtvere ja Vorbuse külas raudtee lähialal tuleb kasutusele võtta müra leevendavad meetmed. Planeerides Vorbuse-Kardla maantee ja raudtee vahelisele alale müratundliku elamumaa täies mahus, tuleb läbi viia mürauring (modelleerimine) ning kasutusele võtta müra leevendavad meetmed.

Soovitatav on kavandada mõjutatavaim osa eelnimetatud müratundlikust elamualast kas maalise asustusega alaks, ärimaaks või rohealaks.

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Andres Levald
andres.levald@fin.ee